

◆ GYÖRGY HARAG

Mă bucur mult că în ultima vreme apar cronici care expun puncte de vedere contradictorii în analiza unui spectacol. Mișcarea noastră teatrală promite să devină astfel și mai vie. Cred însă că, de multe ori, cronicarii din București menajează unele spectacole și unele personalități care, prin funcția sau prestația lor artistică, impun prudență. O asemenea atitudine mi se pare neprincipială și nepartinică. Cu totul nesatisfăcătoare este cronica provincială, prezentarea care apare în ziarele și revistele din diferite orașe. De cele mai multe ori, aceste cronici sînt scrise de oameni incompetenti sau care n-au gust. Nu o dată s-a întîmplat, chiar într-un oraș mare cum este Clujul, să apară, în publicațiile de limbă maghiară, aprecieri cu totul eronate, în legătură cu un spectacol sau altul, elogii la adresa unor montări fără merite, de pildă. Majoritatea cronicarilor din provincie sînt, după părerea mea, nepregătiți pentru a-și face meseria. Problema se dovedește deosebit de importantă, mai ales în lumina ultimelor îndrumări date de partid, care subliniază necesitatea unei cronici combative și foarte competente, atrag atenția asupra rolului deosebit de important pe care teoria și critica trebuie să-l joace în opera de educație estetică. Dacă ținem seama de accesibilitatea și larga circulație a ziarelor și revistelor regionale sau raionale, citite la un nivel la care multe din faptele de artă și dezbaterile oglindite de presa centrală răzbat mai rar, atunci sîntem datori să acordăm mult mai multă atenție calității comentariilor de artă care apar în provincie, tocmai pentru că aceste comentarii pot să îndeplinească funcții deosebit de importante în propagarea în mase a ideilor noi, socialiste.

◆ HORIA LOVINESCU

Refuzul creatorului de a-l asculta pe critic este absurd, ridicol și nociv dacă, realmente, critica este principială, adîncă, creatoare și competentă. Cred că toate conflictele minore și fără consecințe pe planul vieții intelectuale s-ar putea evita, dacă la noi criticii ar lucra mai mult în teatre. Nu mă gîndesc numai la prezența cronicarului la repetiții, deși o asemenea modalitate de lucru ne-ar folosi tuturor. Vreau să vorbesc despre atragerea criticului în viața teatrului, despre rolul pe care poate să-l joace el în determinarea unui stil și a unei ținute a colectivului teatral, despre afinitățile și înclinațiile comune creatorului și teoreticianului, care se pot conjuga rodnic în acest fel. O asemenea legătură va adînci competența cronicarului și va elimina în același timp ceea ce este supărător astăzi în critică: impresia de pontifiere — bazată pe o judecată superficială și o informație pripită.

◆ VALENTIN SILVESTRU

Nu pot aprecia rezultatele muncii cronicarilor, căci vrînd-nevrînd ar trebui să apreciez și munca mea, și n-am aici tăria de cuget s-o fac. Dar, judecînd după numărul acestor cronici, după studiile, articolele, cronicile, notele din ce în ce mai frecvente în toate publicațiile, după consecvența cu care își exercită profesia cei mai mulți dintre ei, în Capitală și în unele regiuni — și cei mai mulți sînt critici care s-au format și se dezvoltă în presa acestor ani —, judecînd, în sfîrșit, după apariția primei cărți de critică teatrală (nicăieri recenzată pînă acum) și pe care n-o socotesc „depășită” nici înainte, nici ulterior ivirii ei pe lume, și după alte volume de teatru, contribuții ale criticilor în dezbaterile din țară și de peste hotare, pot afirma că această critică teatrală există și că, dacă în teatrul românesc sînt rezultate bune — și sînt — ea, critica, nu poate fi declarată complet iresponsabilă pentru aceste rezultate. Își are și ea partea de contribuție, adusă de oameni care-și cheltuiesc cele mai bune ceasuri ale vieții participînd la viața teatrală, comentînd-o, gîndind poate adesea față de ea, dar dăruindu-i-se într-un fel sau altul. Iar dacă și-a realizat această contribuție în somn sau tîrîndu-se, mereu nevolnică și parazită, în coada mișcării teatrale, încurcînd locul și aducînd numai neplăceri, rămîne să se constate separat. Sau, cu formula elegantă, atît de frecventată de artiști, în caietele-program, cînd se adresează spectatorilor: „Aceasta rămîne s-o judecați dumneavoastră, dragi...” Sînt însă de părere, încă o dată, că o dezbateră asupra sarcinilor neîmplinite ale criticii, privind analiza spectacolului, dezvoltarea teoriei prin generalizarea experienței din ultimii ani, exprimarea autorizată a unui punct de vedere românesc în problematica teatrală internațională, criteriile artistice și ideologice în judecata critică, formația etică și profesională a criticilor tineri, este indispensabilă. Rămîne s-o angajăm noi înșine — deși nu singuri — poate chiar în paginile acestei reviste, totdeauna generoasă cu spațiul atunci cînd e vorba de controverse.

Și aici va fi nevoie, cred, de spațiu.